

Evalueringsrapport

skriftlig eksamen i dansk hhx

2010

”lader blot det døve øre stå til”

”oldemoderens tog sit dårlige knæ i stiv arm”

”man kan ikke belemre de unge fra 60erne at de havde brug for at løsrive sig fra de gamle mønstre”

”mandshumanistisk familie”

”tekstens komposition gør den nydelig at læse”

Fagkonsulent Helle Romme Hansen
Undervisningsministeriet
Sept. 2010

Indholdsfortegnelse

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
EVALUERING AF SKRIFTLIG EKSAMEN.....	3
KARAKTERGENNEMSNITTET	3
DEN ELEKTRONISK BASEREDE SKRIFTLIGE EKSAMEN I DANSK.....	3
INSPIRATIONSMATERIALE	4
SKRIVEKUNST OG FAGLIG VIDEN	4
OPGAVERNE OG TEKSTGRUNDLAGET.....	4
CENSORKORPSETS EVALUERING AF OPGAVERNE OG TEKSTGRUNDLAGET	7
SKRIVEGENRER, SKRIVEKOMPETENCER OG FAGLIGE MÅL	7
ELEVERNES VALG AF OPGAVETYPER.....	9
RESULTATET AF DE ENKELTE OPGAVER.....	10
<i>Opgave 1</i>	<i>10</i>
<i>Opgave 2</i>	<i>10</i>
<i>Opgave 3</i>	<i>10</i>
<i>Opgave 4</i>	<i>10</i>
<i>Opgave 5</i>	<i>11</i>

Evaluering af skriftlig eksamen

Denne evaluering bygger på indberetninger fra censorerne ved skriftlig eksamen i dansk i hhx. Censorkorpset bestod af 91 censorer fordelt på 32 rettegrupper. Der var således flere rettegrupper med kun 3 censorer, end andre år.

Den skriftlige eksamen i dansk blev afviklet d. 25. maj som en elektronisk baseret eksamen. For første gang skrev ikke hele årgangen dansk stil, og det var til det sidste lidt svært at forudse censurbehovet. Ca. 72 % af hhx-årgangen var til skriftlig eksamen i dansk.

Censorerne havde inden censormødet d. 16. juni indberettet deres kommentarer og foreløbige karakterer til en elektronisk database. Disse og senere kommentarer danner baggrund for fagkonsulentens samlede evalueringsrapport.

Karaktergennemsnittet

Gennemsnittet blev **5,85**, hvilket er lidt lavere end sidste års 6. Men sammenligningen er lidt usikker, da sidste års karaktergennemsnit er baseret på kun 2923 elever ud af hele årgangen af hhx. Gennemsnittet for 2010 er derimod baseret på indtastninger for 4575 elever – tæt på 100 % af de elever, der var oppe i skr. Dansk.

Dumpeprocenten er meget lille (2,6 %), dog lidt højere end 2009 (2 %).

Ser man på karakterfordelingen i forhold til forventningerne til ECTS-skalaen, er der stadig den samme tendens til trængsel på midten, og flere 02-taller og færre 12-taller i forhold til idealet.

Til sammenligning med stx og htx ligger hhx lunt i midten med hensyn til at mangle toppræstationerne. Således får 4,3 % 12 og 16,2 % 10 i stx og i htx 2,8 % 12 og 13,9 % 10.

Nedenstående tabel viser tallene i hhx for de sidste tre årgange.

Karakter	02	4	7	10	12
ECTS-skala forventninger i %	0,10	0,25	0,30	0,25	0,10
Fordelingen i skr. dansk 08	0,13	0,35	0,35	0,15	0,02
Fordelingen i skr. dansk 09	0,11	0,33	0,37	0,15	0,05
Fordelingen i skr. Dansk 2010	0,13	0,34	0,36	0,15	0,04

Den elektronisk baserede skriftlige eksamen i dansk

Den skriftlige eksamen skal måle hhx'ernes skrivekompetence og deres grad af opfyldelse af de danskfaglige mål. Med reformen blev fagligheden skåret ind til kernen, gjort eksplicit og mere målbar. Den nye faglighed i skriftlig dansk på hhx sidestiller mediehistorie, sprog og kommunikation med de litterære opgaver samt ekspliciterer kernestof, herunder oversat litteratur og kanoniske tekster. Desuden er begrebet *inspirationsmateriale* indført til alle opgavetyper.

Inspirationsmateriale

Evalueringsinstituttets (EVA) evaluering af danskfaget, som udkom i foråret 2009, underkaster eksamensformerne en nærmere analyse, men kommer ikke med direkte anbefalinger til den elektroniske prøve med inspirationsmateriale. Der er fordele såvel som ulemper ved inspirationsmaterialet, og udviklingen skal følges.

Inspirationsmaterialet tjener didaktisk set to formål. Det første er en understøttelse af studiekompetencen og det faglige mål om at selektere og dokumentere, det andet er at modvirke negativ social arv. Begge dele fungerer tilfredsstillende. Når der alligevel kan være tvivl om inspirationsmaterialets funktion i prøvematerialet, handler det om måling af skrivekompetencerne. Den skriftlige eksamen skal først og fremmest tjene til måling af elevernes skriftlige fremstilling og formidlingskompetence og i mindre grad deres læsekompetence.

Det var ikke ved årets skriftlige eksamen tydeligt at se, om inspirationsmaterialet løftede niveauet i elevbesvarelsene. Men i censorernes tilbagemeldinger var kommentarer til relevansen af inspirationsmaterialet, at i opgave 1 og 4 var inspirationsmaterialet meget nyttigt, mens det i opgave 2 for nogle elever skabte forvirring med hensyn til, hvad der skulle analyseres og hvad, der blot var til inspiration. (se omtalen af de enkelte opgaver)

Skrivekunst og faglig viden

Blandt eksamensopgaverne er essayopgaven altid til diskussion. 2010 var ikke en undtagelse. Allerede inden censormødet sendte fagkonsulenten lidt vejledning ud til censorerne vedrørende vurderingskriterier til besvarelsen af essayopgaven, da der var kommet forespørgsler fra censorerne pr mail. Der var i opgaveformuleringen en del indholdsmæssige bindinger på essayopgaven, som af nogle blev opfattet som forstyrrende for den frie essayform. Det var derfor nødvendigt at slå fast, at levede en besvarelse fint op til et essay formmæssigt, skulle det ikke trække ned, at ikke alle indholdsaspekter var fyldestgørende belyst.

Det er stadig ikke den gennemsnitlige hhx'ers spidskompetence at lade sproget blomstre og penne flyde, sker det så alligevel engang imellem, må det også belønnes trods eventuelle faktuelle mangler.

Glædeligt er det derimod at kunne konstatere, at de sproganalytiske kompetencer er blevet målbart bedre i løbet af årene efter reformen. Det er nærliggende at antage, at det skyldes, at der undervises mere og mere eksplicit i den sproglige del af danskfaget.

Opgaverne og tekstgrundlaget.

Cd-rommen til skriftlig eksamen 2010 rummer 5 opgaver. Tekstgrundlaget til disse ser således ud:

Opgave 1

**Foretag en analyse og fortolkning af "Jeg ønsker mig en verden -" og "Odalisk-Skønhed".
Perspektivér til tendenser inden for kunst og litteratur i begyndelsen af 1900-tallet.**

Tekstgrundlag:

Tekst 1 [Emil Bønnelycke: "Jeg ønsker mig en verden -"](#).
Fra tidsskriftet "Nye Tanker", 1921.

Tekst 2 [Rudolf Broby-Johansen: "Odalisk-Skønhed"](#).
Fra digtsamlingen "Blod", 1922

Inspirationsmateriale:

Skriftlig dansk, hhx
Eksamensevalueringsrapport
2010

- [George Grosz: "Metropolis"](#).
Oliemaleri, 1917.
- [Jais Nielsen: "Afgang"](#).
Oliemaleri, 1918.
- [Uddrag af Liv Thomsens tv-serie "Danske digtere 1918-1930"](#).
Vist på DR2 i 2002.
Varighed: 10 min. og 32 sek

Opgave 2

Foretag en analyse af Bo Jacobsens kronik, hvor du lægger vægt på sproglige virkemidler, argumentation og holdning.

Information opfordrer sine læsere til at kommentere bladets artikler på sin blog. Du tager imod opfordringen.

Skriv et indlæg, som er en reaktion på Bo Jacobsens kronik (ca. 300 ord).

Tekstgrundlag:

Tekst 3   [Bo Jacobsen: "Knyt hånden, og sig nej til dårlig mad"](#).
Kronik i dagbladet Information, den 1. september 2009.

Inspirationsmateriale:

- [Uddrag af Deadline, DR2, den 14. november 2009.](#)
Varighed: 9 min. og 13 sek.
- [Fakta om Information: http://www.information.dk/fakta.](http://www.information.dk/fakta)
- [Uddrag af Informations blog, den 21. november 2009, http://www.information.dk/208752.](http://www.information.dk/208752)

Opgave 3

Skriv et essay om ungdomskultur, hvor du sammenligner unge i dag med unge i tidligere generationer. Kom ind på værdier, livsstil, udtryksformer, og inddrag digtene. Giv essayet en titel.

Tekstgrundlag:

Tekst 4   [Oskar Hansen: "Stakkels den Tid"](#).
Fra digtsamlingen "Kamp", 1932.

Tekst 5   [Scott McKenzie: "San Francisco"](#).
Udsendt på singleplade i 1967.

Tekst 6   [Michael Strunge: "Revolution"](#).
Fra digtsamlingen "Vi folder drømmens faner ud", 1981.

Tekst 7   [Carsten René Nielsen: "Blinde passagerer"](#).
Fra digtsamlingen "Kærlighedsdigte", 1993.

Inspirationsmateriale:

- [Fotografier af uniformerede ungdomskorps, 1933.](#)
Fra Claus Friisberg: "Kilder til det ny Danmark 1914-1992", 1992.

Skriftlig dansk, hhx
Eksamensevalueringsrapport
2010

- [Uddrag af "Gamle Danmark, Paul Hammerichs Danmarkskrønike"](#).
Vist første gang på DR i 1985.
Varighed: 5 min. og 48 sek.
- [Forside- og bagsideillustrationer til Michael Strunges digtsamling "Skrigerne", 1980.](#)
- [Uddrag af Lise Roos' tv-serie "Frikvarter"](#).
Vist på TV2 i 1995.
Varighed: 7 min. og 3 sek.

Opgave 4

Foretag en analyse af indslaget om minkfarme i TV2 Nyhederne (tekst 8). Sammenlign TV2 Nyhedernes og Jyllands-Postens (tekst 9-11) dækning af sagen.

Tekstgrundlag:

- Tekst 8 [Uddrag af TV2 Nyhederne den 27. oktober 2009.](#)
Varighed: 6 min. og 1 sek.
- Tekst 9 [Lars Attrup og Jesper Olesen: "Kontrol frikender minkavlere"](#).
- Tekst 10 [Lars Attrup og Jesper Olesen: "Skærpet kontrol af minkfarme"](#).
- Tekst 11 [Charlotte Beder og Jens Ehlers: "Vegetarer i pelskrig"](#).

Inspirationsmateriale:

- [Uddrag af magasinet "Operation X"](#).
Vist på TV2 den 27. oktober 2009.
Varighed: 8 min. og 29 sek.
- ["I aften bliver Anders fremstillet som dyremishandler"](#).
Annonce i Politiken, den 27. oktober 2009.
- ["I går blev Jørgen fremstillet som dyremishandler"](#).
Annonce i Politiken, den 28. oktober 2009.

Opgave 5

Foretag en analyse og fortolkning af "Brev".

Tekstgrundlag:

- Tekst 12 [Jens Smærup Sørensen: "Brev"](#).
Fra novellesamlingen "Breve", 1992.

Inspirationsmateriale:

- [Uddrag af interview med Jens Smærup Sørensen i programmet Deadline.](#)
Vist på DR2 den 13. januar 2008.
Varighed: 3 min. og 48 sek.

Censorkorpsets evaluering af opgaverne og tekstgrundlaget

Flere censorer gav udtryk for, at tekstgrundlaget var lidt kedeligt, fordi der manglede kortfilm og billeder eller reklamer, som der har været tidligere år. Billeder på hæftets forside og på cd-rommen er sparet væk, hvilket måske også medvirker til indtrykket.

Ellers var der stor tilfredshed med opgavetyperne og opgaveformuleringerne, samt fordelingen på fagets stofområder.

Skrivegenrer, skrivekompetencer og faglige mål.

Det er svært at skille tekstproduktion helt fra tekstlæsning, såvel i undervisningen som til eksamen, og der er forskellige former for tekstlæsning til den skriftlige eksamen. Alligevel måles først og fremmest elevernes skrivekompetencer, og det gøres i hhx i nogle mere eller mindre faste rammer for skrivegenrer.

Ser vi nærmere på spørgeformuleringerne til de enkelte opgaver, giver det et fingerpeg om hvilke genrer eleverne forventes at skrive i. Disse genrer fordeler de sig som følger på de 5 opgaver:

1. Analyse og fortolkning med perspektivering
2. Analyse og blog til Information
3. Essay om ungdomskultur i historisk perspektiv
4. Analyse og sammenligning
5. Analyse og fortolkning

Den helt overvejende genre er tekstanalysen. Hvilken slags tekstanalyse afhænger imidlertid af tekstgrundlag og kontekst. Essay og blog adskiller sig som genrer herfra, idet analysen er iboende og underordnet formen.

Ser vi nærmere på hvilke analyse- og skrivekompetencer årets skriftlige eksamensopgaver málte, og hvad man kunne forvente eleverne ville kunne præstere i forhold til fagets mål og kernestof, fremkommer følgende:

1. Analyse og fortolkning med perspektivering

Litterær komparativ analyse af genren lyrik med litteratur- og kunsthistorisk perspektivering

2. Analyse og blok til Information

Sproglig journalistisk analyse af kronik og sproglig adækvat fremstilling af blog

3. Essay om ungdomskultur i historisk perspektiv

Sproglig og kreativ fremstilling af essay på baggrund af lyrikanalyse og historisk kulturel viden

4. Analyse og sammenligning

Komparativ medieanalyse af nyhedsformidling

5. Analyse og fortolkning

Litterær analyse og fortolkning

Da disse præciseringer af analysekravet ikke eksplicit står i opgaveformuleringer, kan de for det første ikke par tout forventes og for det andet, kan også andre analysetilgange være en mulighed. Der kræves derfor desuden af eleverne en generel tekstlæsningskompetence, for at kunne vælge den adækvate analysetilgang til det forelæggende tekstmateriale.

Ser vi på opgavetyperne og skrivegenrerne i forhold til danskfagets genstandsområder, ser billedet således ud:

Skrivegenrerne - de faglige mål

Litterær analyse og fortolkning med litteraturhistorisk perspektivering

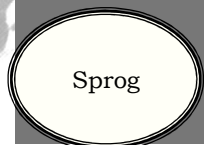

Medieanalyse af nyhedsformidling i tv og dagblad

Litterær analyse og fortolkning

Sproglig og argumentatorisk analyse med genreskrivning

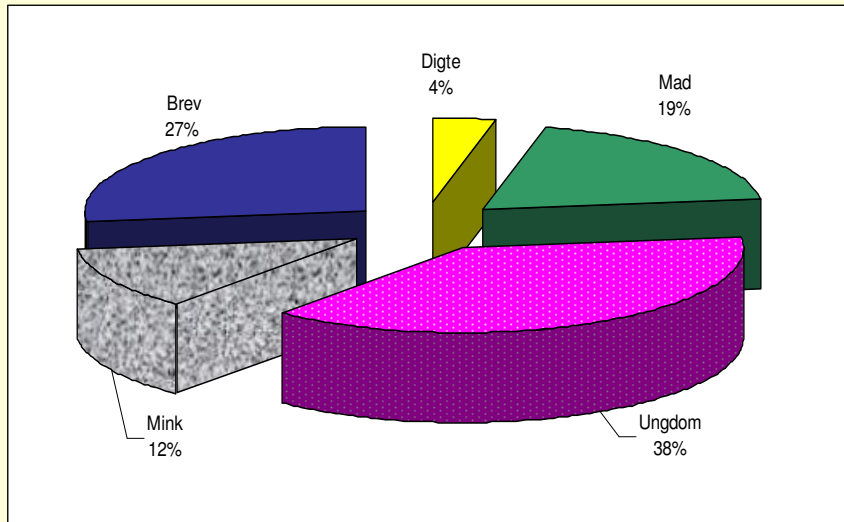
Essayskrivning med litterært og kulturelt forlæg

Elevernes valg af opgavetyper

Eleverne valgte mellem de forskellige opgaver på en måde, så billedet ser således ud:

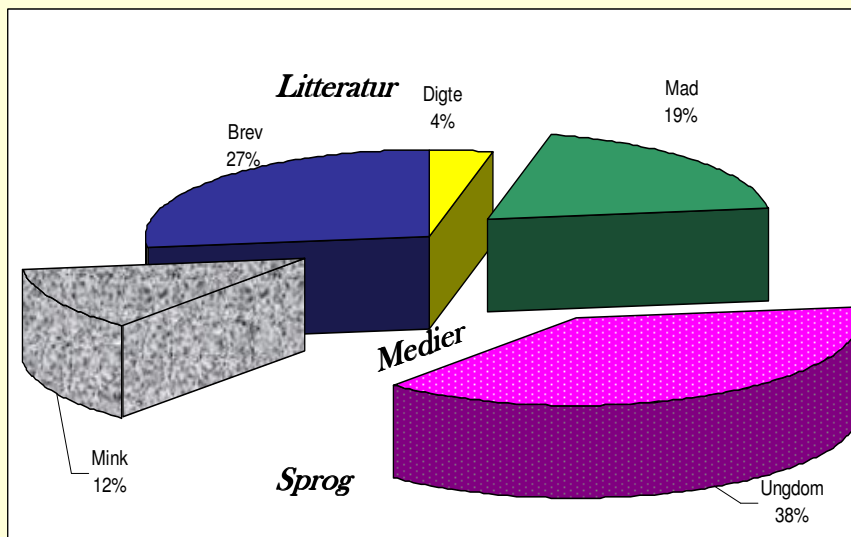
Elevernes opgavevalg

Lyriskanalyse og ekspressionisme var ikke en bestseller, alligevel valgte næsten en tredjedel af eleverne at skrive litterær analyse.

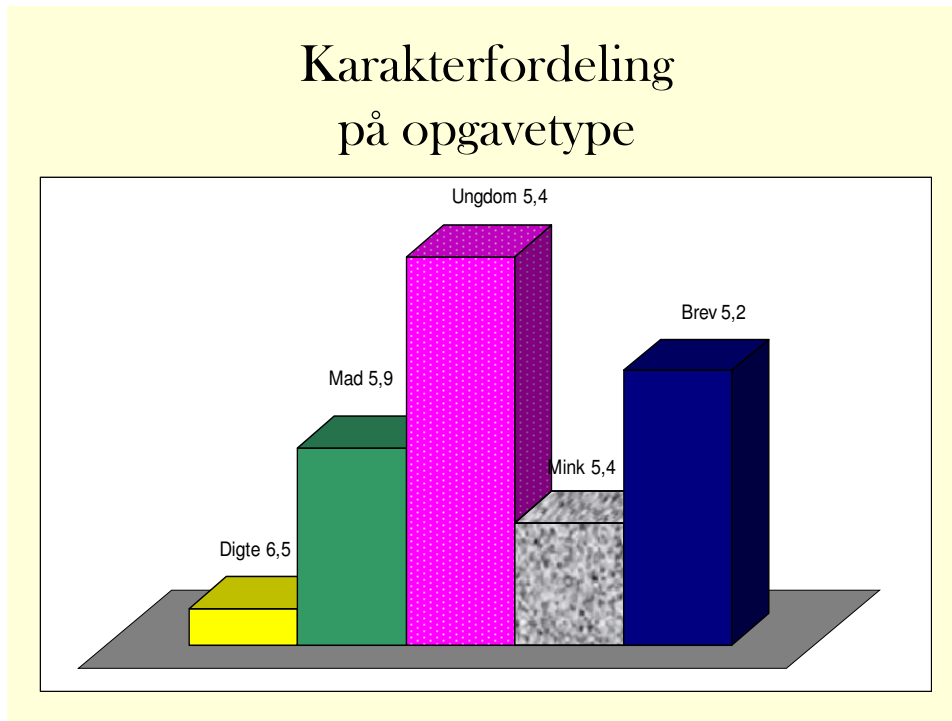
Sprog og medier stod for en lignende tredjedel, mens essayet blev valgt af en lidt større tredjedel.

Et skævt valg ?

Resultatet af de enkelte opgaver

Karakterfordelingen på de enkelte opgaver, så således ud i forcensuren, men karaktererne endte på censormødet med at blive lidt bedre:

Opgave 1

6,69 blev gennemsnittet for de blot 219 elever, der turde kaste sig ud i at skrive om 20'erne ud fra digte af Bønnelycke og Broby Johansen, samt malerier af George Grosz og Jais Nielsen.

Opgave 2

6,23 blev gennemsnittet for de 887 elever, der skrev om mad i en sproglig analyse af Bo Jacobsens kronik samt en blok til Information med reaktion kronikørens holdning. Inspirationsmaterialet til denne opgave indeholdt et uddrag med Bo Jacobsen i Deadline godt en måned efter han skrev kronikken. I dette indslag kunne eleverne se og høre Bo Jacobsens sprogbrug og retorik. Nogle elever havde desværre i deres analyse af kronikken svært ved at skille den fra TV- indslaget. Tekstlæsningskompetencen står svagere end aflæsning af lyd/billeder, kan man måske forsigtigt konkludere. Ellers klarer mange den sproglige og retoriske analyse godt.

Opgave 3

5,85 blev gennemsnittet for de 1689 elever, der skrev et essay om ungdomskultur i historisk perspektiv med udgangspunkt i ungdomsdigte og sange. I inspirationsmaterialet lå et uddrag af Poul Hammerichs Danmarkskrønike, som fik meget stor indflydelse på mange af elevernes besvarelser.

Opgave 4

5,82 blev gennemsnittet for de 597 elever, der skrev en medieanalyse af TV2s indslag i Nyhederne om dyremishandling i minkfarme og en sammenligning af TV2s og Jyllands-Postens dækning af

nyheden. Til opgaven var meget materiale, man skulle sætte sig ind i, hvilket kan have en indflydelse på, at relativt få valgte denne opgave.

Opgave 5

5,53 blev gennemsnittet for de 1183 elever, der skrev en litterær analyse og fortolkning af Smærup Sørensens novelle "Brev". Et lidt skuffende resultat, set i lyset af at noveller og litterær analyse fylder rigtig meget i danskundervisningen. Men denne novelle drillede tilsyneladende mange elever genremæssigt, og den var stil- og tidsmæssigt svær for dem at placere. Ikke desto mindre må det konstateres, at resultatet peger på, at det ikke stod så godt til med den grundige og uhildede tekstlæsning hos denne årgang af hhx'ere.